

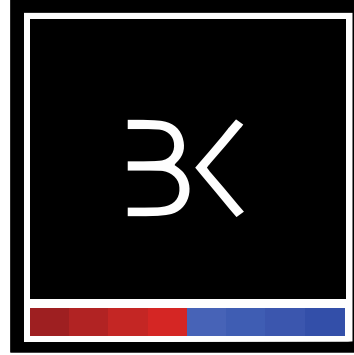
Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

27 Eylül / 2024

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki g¼ncel gelişmeleri, g¼venilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaaya y¼nelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Çin, kapsamlı bir teşvik paketi hazırladı

- ❑ ABD merkez bankası Fed'in 50 bp lık agresif politika faizi indiriminin yankıları sürerken, emlak krizi ve pandemiden çıkış nedeniyle iç tüketiminde önemli bir düşüş yaşayan Çin, iç tüketimi başta olmak üzere ekonomisini canlandırmak için beklenen teşvik paketini çıkardı.
- ❑ Çin merkez bankası başkanı Pan Gongsheng yedi günlük ters repo faizinin yüzde 1,7'den yüzde 1,5'e indirildiğini, zorunlu karşılıkların 0,5 yüzde puan düşürülerek 1 trilyon yuanlık (142 milyar dolarlık) likidite sağlanacağını duyurdu. Banka böylece zorunlu karşılıkları 2020'den bu yana en düşük seviyesine çekti.
- ❑ Ayrıca Orta Vadeli Borç Verme Tesisi Oranı da düşürüldü.
- ❑ Merkez bankası, konut kredi faizlerini indirirken ikinci konut alımlarını düzenleyen kuralları yumuşattı ve ikinci kez konut alanlar için asgari peşinat oranı yüzde 25'ten yüzde 15'e düşürüldü.
- ❑ Pan'ın paketine hisse senetleri piyasalarına destek önlemleri de girdi. Buna göre menkul kıymet şirketleri, fonlar ve sigorta şirketleri hisse satın almak için merkez bankası kaynaklarından faydalanabilecek.
- ❑ Finansal piyasalar paketi olumlu karşılarken CSI 300 beşinci işlem gününde de artıda seyretti. Çin 10 yıllık tahvil getirisi ise yüzde 2'ye kadar geriledi.
- ❑ Ekonomistler paketin beklentileri aştığını dile getirirse de Çin ekonomisinin sorunlarına bütüncül bir çözüm getirmekten uzak olduğunu dile getirdi. Paketin bir bazuka olmaktan çok uzak olduğunu belirten ANZ Çin Ekonomisti Raymond Yeung "Konut kredi faiz indiriminin konut piyasasını ne kadar toparlayacağından emin değiliz" yorumunu yaptı.
- ❑ Eastspring Investments Hisse Analisti Ken Wong ise destekleyici parasal gevşeme adımlarının olumlu olduğunu, ancak dördüncü çeyrek büyümesini sağlamlaştırmak için daha fazlasının yapılması gerektiğini dile getirdi.

Çin teşvik paketine dair yorumlar

- ❑ Gevşeme sinyalleri küresel piyasaları yükseltti ve ticaret ortaklarını neşelendirdi. Avustralyalı hazinedar Jim Chalmers, Cuma günü Pekin'e yaptığı ziyarette "Bu ek adımları görmekten çok memnunuz" dedi.
- ❑ Avustralya hazinesinin, Avustralya'nın en büyük ticaret ortağı olan Çin'in 1970'lerden bu yana en zayıf üç büyüme yılıyla karşı karşıya olduğuna dair tahminlerine işaret etti. Avustralya'nın demir cevheri madencisi Fortescue'nun hisseleri Cuma günü yüzde 5 artarken, BHP ve Rio Tinto yüzde 3 yükseldi."Çin ekonomisindeki [zayıf] büyüme, küresel ekonomideki zayıflığa önemli katkıda bulundu" dedi.
- ❑ Ancak ekonomistler, ipotek oranı indirimi hariç, haneler için yeterli yardım olmadığı konusunda endişeliydi. Banka mevduat oranlarındaki kesintiler daha geniş hane gelirlerini etkileyecektir.
- ❑ HSBC'nin Asya baş ekonomisti Fred Neumann, "Muhtemelen Pekin'in önümüzdeki birkaç hafta içinde piyasaya tüketicilerin harcama güçlerini korumalarına yardımcı olmak için daha fazla para harcadığına dair güvence vermek için daha somut programlar sunması gerekecek," dedi. "Parasal gevşemeye ihtiyacınız var, ancak aynı zamanda mali yollarla bir talep artışı sağlamanız da gerekiyor.«
- ❑ Mahfi Eğilmez ise Çin ekonomisinde olanları grafikler eşliğinde net bir şekilde anlattı: «Kamu bütçesinde giderek artan açıklar Çin'de kamu kesiminin borçlanmasının da artmasına yol açmış bulunuyor.»
- ❑ «Bütçe açıklarında ortaya çıkan artışlar, normal koşullarda enflasyonda hızlı yükselişe yol açar. Buna karşılık Çin'de enflasyon yükselme eğilimine girmedi.»
- ❑ «Enflasyonun artmamasının iki nedeni var: İlki yukarıda değindiğimiz ekonomideki durgunluk ikincisi de Çin'in cari fazla vermeye devam etmesi. Çin, bu durgunluktan çıkabilmek için enflasyonun düşüklüğünden de yararlanarak peş peşe faiz indirimi yapıyor.»
- ❑ **Özetle Çin'den gelen bu destek paketinin yeterli olup, olmayacağını kısa vadede yüzde 5 büyüme hedefine ulaşmasında; uzun vadede ise küreselleşmeden uzaklaşmanın boyutu ve Çin üretim istilasının önüne geçilip, geçilemeyeceği belirleyecek gibi gözüküyor.**

Önce analizi geldi; TCMB: Kredi kartı kullanımını neden artırıyor?

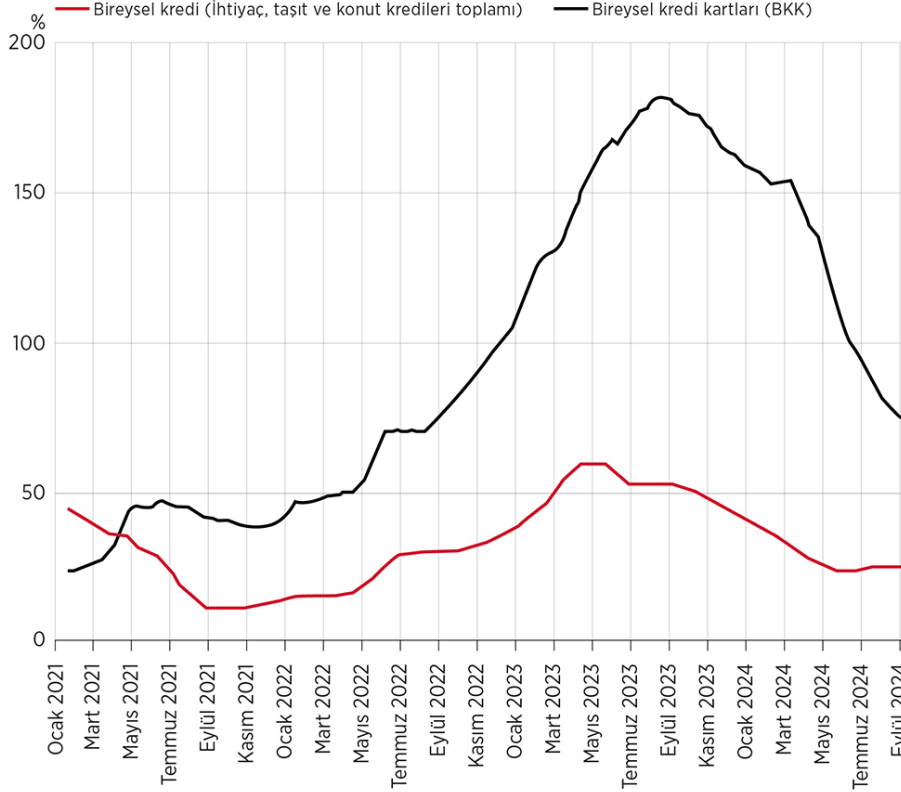
- ❑ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası blog sayfasında yayımlanan bir yazıda, çoğunlukla borçlanma ihtiyaçlarından bağımsız olan kart kullanımındaki artışın, borçlu talebindeki artıştan ziyade harcama davranışındaki değişimi yansıttığı için, yalnızca kredi kartı kullanımı gibi geleneksel göstergelere dayalı çıkarımların yanlış yorumlara neden olabileceği belirtildi.
- ❑ TCMB'nin Merkezın Güncesi blog sayfasında TCMB Başkanışmanı Halil İbrahim Aydın, TCMB'de müdür olarak görev yapan Mehmet Salman Çolak ve ekonomist olarak görev yapan Yavuz Yalçın tarafından hazırlanan "Kartlı Harcama Tercihlerinde Son Dönem Eğilimler" başlıklı bir yazı yayımlandı.
- ❑ "Dijital kanalların yaygınlaşması ve yüksek enflasyonla birlikte nakit taşıma maliyetinin artması banka ve bireysel kredi kartlarının (BKK) kullanımını artırıyor. Kartların nakit avans ve vadeli ödeme imkânları ile tüketicilere borçlanma imkânı sunması da bu gelişime katkı sunuyor. Son yıllarda görülen yüksek enflasyonun da etkisi ile kartlı harcama bakiyesi nominal ve reel bazda belirgin bir şekilde yükseliyor. Bu yazıda, kartlı harcama bakiyesinde gözlenen reel artışı inceliyoruz ve ödeme aracı tercihlerinde bireylerin nakit yerine kart kullanımına yönelmesinin bu artışta önemli bir belirleyici olduğunu gösteriyoruz.

TCMB'den kredi kartı faiz ayrışması analizi

TL bireysel krediler ve TL BKK yıllık büyüme oranı

(4 haftalık hareketli ortalama)

27.09.2024 Kaynak: TCMB

Analizde, bireysel kredi kartları bakiyesinin diğer bireysel kredi türlerine göre daha hızlı büyüdüğüne işaret edilerek, bireysel kredi kartları bakiyesindeki yıllık büyüme oranının geçen yıl yüzde 180'e kadar yükseldiği, bu büyümede talep kaynaklı gelişmelerin yanında kredi kartının ödeme aracı olarak kullanımının da rol oynadığı vurgulandı. (Grafik AA)

Ardından uygulaması: Kredi kartlarında düzenleme

- ❑ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından bireysel kredi kartlarına ilişkin eş güdümlü adımlar atıldı.
- ❑ Buna göre, BDDK, bireysel kredi kartı ve ihtiyaç kredisi borcunu ödeyemeyenler için 60 aya kadar yapılandırma imkanı getirdi.
- ❑ Bireysel kredi kartlarında dönem borcunun asgari tutarını ödeyemeyenler, mevcut kredi kartı borç bakiyelerini 60 aya kadar yapılandırabilecek. Her aya düşen taksit tutarı, ilgili ayın asgari ödeme tutarına eklenecek. Yapılandırılan kredi kartı borcunun en az yarısı ödeninceye kadar ilgili bankadaki kredi kartı limiti artırılamayacak.
- ❑ TCMB de bireysel kredi kartlarında yapılandırmada kullanılacak azami faiz oranını referans faiz olan yüzde 3,11 ile sınırlandırdı.
- ❑ İhtiyaç kredileri ise anapara ve faiz ödemelerinin 30 günden fazla gecikmesi halinde ilave kredi olmadan 60 aya kadar yapılandırılabilir. Borçlunun 1 yıl içinde yapılandırma için başvurması gerekiyor.
- ❑ BDDK, kredi kartlarında asgari ödeme oranında da değişikliğe gitti.
- ❑ Dönem borcunun yüzde 20'si olan asgari ödeme oranında sınır tutar, 25 bin liradan 50 bin liraya çıkarıldı. 50 bin lira ve altında olan kredi kartları için asgari ödeme oranı dönem borcunun yüzde 20'si olurken, 50 bin lira ve üzerinde olanlarda yüzde 40 olarak uygulanacak.
- ❑ BDDK'nin adımlarıyla uyumlu şekilde TCMB, bireysel kredi kartlarına uygulanan azami akdi faiz oranlarını kredi kartı dönem borcuna göre referans orana bağlı olarak farklılaştırdı. Bu kapsamda belirlenecek oranlar 24 Ekim'de açıklanacak ve 1 Kasım'da yürürlüğe girecek.

Hazineden yükümlülük yönetimi hamlesi

- ❑ Fed'in büyük ölçekli faiz indirimiyle düşen borçlanma maliyetlerinden faydalanmak isteyen Hazine, 3,5 milyar dolarlık eurobond ihraç etti.
- ❑ Bloomberg'e konuşan konuya yakın bir kaynağın verdiği bilgiye göre ihraçta 10 yıl vadeli eurobondun nihai getirisi yüzde 6,75 olurken fiyat 98,185 seviyesinde belirlendi.
- ❑ İhraçta ilk getiri beklentisi yüzde 7,125 civarında öngörölmüş, daha sonra bu beklenti yüzde 6,8- yüzde 6,85 bandına revize edilmişti.
- ❑ Hazine ve Maliye Bakanlığı bu hafta yaptığı açıklamada 10 yıl vadeli eurobond ihraç edileceğini açıklamış, ayrıca tedavüldeki 2024-2026 arası vadedeki altı adet dolar cinsi tahvilin yeni ihraç edilen tahvil ile değiştirileceğini duyurmuştu.
- ❑ Hazine bu yükümlülük yönetimi işlemiyle borç stokunu daha uzun vadeye yaymayı ve refinansman riskini azaltmayı hedefledi.
- ❑ Bakan Şimşek de sosyal medya paylaşımında; ABD doları cinsinden 10 yıl vadeli 3,5 milyar dolar tutarında tahvil ihracını tamamladıklarını belirterek, ihraçla 1,6 milyar dolar nakit finansman sağlarken uzun bir aradan sonra ilk defa yükümlülük yönetimi işlemi de yaptıklarını, 2025 yıl sonuna kadar gerçekleşecek yaklaşık 1,9 milyar dolar anapara geri ödemesinin de 2035 yılına ötelendiğini ifade etti.

Haftanın son gününde küresel piyasalar

- ❑ Avrupa hisse senetleri, bu hafta Çin'e yönelik teşvik paketi ve ABD'de faiz indirimlerinin devam edeceği beklentisiyle Cuma günü rekor seviyelerden kapandı.
- ❑ ABD Gıda ve İlaç Dairesi, kronik obstrüktif akciğer hastalığının tedavisinde kullanılmak üzere rekor kıran Dupixent ilacını onayladı ve bu, dünyanın en popüler ilaçlarından birinin büyümesi için yeni bir yol açtı.
- ❑ Fed'in tercih ettiği enflasyon ölçüsü beklenenden fazla düşerek %2,2'ye geriledi
- ❑ ABD piyasaları, Fed'in tercih ettiği enflasyon ölçütünün beklentilerin altında kalmasıyla yükselişe açıldı ve bu durum, faiz oranlarında daha fazla indirim yapılacağı yönündeki beklentileri artırdı. Endeks endeksi S&P 500 ve teknoloji ağırlıklı Nasdaq Composite endeksleri yüzde 0,2 değer kazandı. Faiz oranı beklentilerini yakından takip eden iki yıllık Hazine tahvili faizi, fiyatlardaki artışın yansıması olarak 0,03 puan düşüşle yüzde 3,6'nın hemen altına geriledi. Para birimleri değer kaybetti, ABD dolarının altı rakip para birimine karşı değerini ölçen dolar endeksi yüzde 0,4'e kadar gerileyerek Temmuz 2023'ten bu yana en düşük seviyesine ulaştı.
- ❑ AB, yenilenebilir hidrojen sübvansiyonları için Çin parçalarının kullanımına sınırlama getirdi.
- ❑ Batı'nın en büyük uranyum üreticisi Cameco, ABD hükümetine, askeri taleple desteklenen Rus nükleer yakıtının tekrar piyasaya sürülmeyeceği konusunda kesinlik sağlaması çağrısında bulundu.
- ❑ Avrupa'nın en büyük otomobil üreticisi Volkswagen, zayıf satışların sebebinin "zorlu piyasa ortamı" olduğunu söylerken, yıllık beklentilerini düşürdü.
- ❑ İrlanda hükümeti, AB'nin en yüksek mahkemesinin bu ay kabul etmesini emrettiği Apple'dan gelen 14,1 milyar avroluk vergi borcunun bir kısmının da katkısıyla bu yıl 25 milyar avroluk bütçe fazlası vermeyi bekliyor.
- ❑ ABD tüketici güveni Nisan ayından bu yana en yüksek seviyeye ulaştı.
- ❑ Eylül ayında Fransa ve İspanya'da enflasyon beklentilerin üzerinde düşüş gösterdi. Bu durum, Avrupa Merkez Bankası'nın gelecek ay faiz oranlarını daha da düşüreceği beklentisini güçlendirdi.

Haftanın Sözü: BM ve Batı değerleri Gazze'de Öldü!

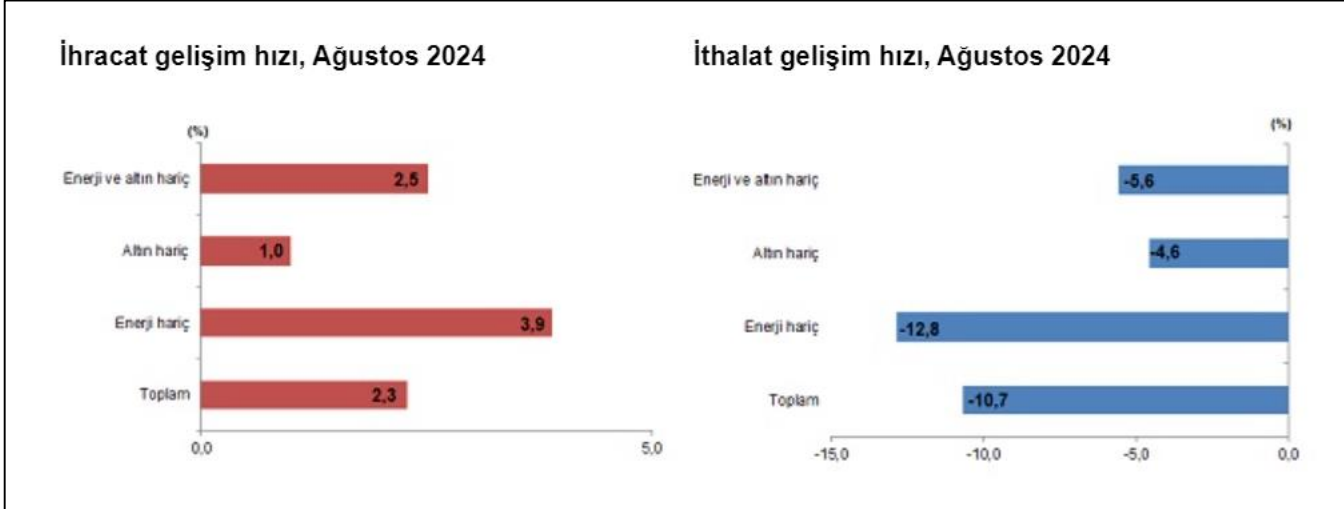
- ❑ Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Birleşmiş Milletler (BM) 79. Genel Kurulunda yaptığı ve Gazze konusunda uluslararası topluma artık harekete geçme çağrısında bulunduğu konuşma, yabancı basında geniş yer buldu.
- ❑ Reuters ajansı, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, BM sistemi ve Batı dünyasının değerlerinin Gazze'de öldüğü değerlendirmesini, haber başlığında kullandı.
- ❑ Erdoğan'ın konuşmasında, Gazze Şeridi'ne askeri saldırılar nedeniyle İsrail'e ve ona destek veren Batılı ülkelere sert eleştiriler yönelttiğine dikkati çekilen haberde, İsrail'in durdurulması için "insanlığın ittifakı" çağrısı yapıldığı kaydedildi.
- ❑ Haberde Erdoğan'ın, "Gazze'deki çocuklarla birlikte Birleşmiş Milletler sistemi de ölüyor, gerçek ölüyor, Batı'nın savunduğunu iddia ettiği değerler ölüyor, insanlığın daha adil bir dünyada yaşama umutları birer birer ölüyor." ifadesini kullandığı aktarıldı.
- ❑ Erdoğan'ın bölgede ateşkes çabalarına yönelik ifadesine değinilen haberde, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Ateşkes için çalıştıklarını iddia edenler, İsrail'in katliamlarına devam edebilmesi için sahne arkasından silah ve mühimmat göndermeye devam ediyor. Bu tutarsızlık ve samimiyetsizliktir." ifadesini kullandığı belirtildi.
- ❑ İngiliz yayın kuruluşu BBC'nin haberinde de Erdoğan'ın İsrail'i bölgeyi savaşa sürüklemekle suçladığı ve Gazze'de sadece çocukların değil, BM sisteminin de öldüğünü söylediği aktarıldı.
- ❑ Netanyahu'nun Adolf Hitler ile kıyaslandığı vurgulanan haberde, Erdoğan'ın "Bundan 70 sene önce nasıl Hitler, insanlığın ittifakıyla durdurulmuşsa, Netanyahu ve cinayet şebekesi de insanlığın ittifakıyla durdurulmalıdır." ifadesi aktarıldı.
- ❑ Amerikan CNN televizyonu, haberinde, "BM sisteminin Gazze'de öldüğü" değerlendirmesini manşete çekti ve Erdoğan'ın "Gazze'de sadece çocuklar ölmüyor; BM sistemi de ölüyor, hakikat ölüyor, Batı'nın savunduğunu iddia ettiği değerler ölüyor, insanlığın daha adil bir dünyada yaşama umutları birer birer ölüyor" ifadesini kullandığı belirtildi.

Haftadan kalanlar

- ❑ S&P'nin, 1 Kasım'da Türkiye'ye ilişkin bu yılki ikinci değerlendirmesini açıklaması beklenirken; S&P Kıdemli Direktörü Frank Gill, "Pozitif bir görünüme sahip olduğunda, (Türkiye için kasımda) not artışı mümkün. Net rezervlerdeki iyileşme ve cari açığın hızlı şekilde daralması çok önemli. Not artışı kararı büyük ölçüde bu iki faktöre bağlı diyebiliriz" dedi.
- ❑ Talebin arttığı Çinli otomobillere getirilen engellere yenileri eklendi. Şarj edilebilir hibrit otomobiller ile elektrikli ve şarj edilebilir hibrit hafif ticari araçlara 'İzin Belgesi' zorunluluğu getirildi.
- ❑ Euro Bölgesi PMI verileri, imalat sektöründe derinleşen kötüleşmeyle beraber ekonominin Mart ayından beri ilk kez daraldığını gösterdi. Euro Bölgesi'nin en büyük 2 ekonomisi olan Almanya ve Fransa'da da aktivite geriledi.
- ❑ Ülke genelinde yapılan işçi eylemleri hakkında açıklama yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Atalay, Şu anda öyle bir noktadayız ki, ben 40 senedir böyle bir sıkıntı hatırlamıyorum." ifadelerini kullandı.
- ❑ 2024 yılı Ağustos ayında Türkiye'yi ziyaret eden yabancı sayısında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 2,47 artış kaydedildi. Böylelikle turizmde 7 ayın en düşük yıllık artışı yaşandı.
- ❑ Almanya'da IFO iş iklimi endeksi düşüşünü sürdürerek Avrupa'nın en büyük ekonomisinde resesyona endişelerini artırdı.
- ❑ Yıllık enflasyon beklentileri, piyasa katılımcıları için 1,2 puan azalarak yüzde 27,5'ye, reel sektör için 2,7 puan azalarak yüzde 51,1'e, hanehalkı için 1,5 puan azalarak yüzde 71,6'ya geriledi.
- ❑ Bank of Türkiye'de makroekonomik dengesizliklerin yavaş da olsa iyileştiğini belirtirken, ekonomide keskin bir daralma yerine yumuşak iniş öngördü. Faiz indirimlerinin de bu yıl başlamasını ancak yavaş ilerlemesini beklediğini açıkladı.
- ❑ İş Bankası Genel Müdürü Aran: Kasım'da TCMB'den 2,5 puanlık indirim bekliyorum
- ❑ Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, X'de yaptığı açıklamada, "ABD'deki yoğun ve verimli toplantılarımızı tamamlayarak yurda döndük." dedi.
- ❑ Ekonomik güven, 95 değeriyle üç ayın en yüksek seviyesine yükseldi.

Dış Ticaret İstatistikleri, Ağustos 2024

- ❑ Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı iş birliğiyle genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2024 yılı Ağustos ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %2,3 artarak 22 milyar 48 milyon dolar, ithalat %10,7 azalarak 27 milyar 40 milyon dolar olarak gerçekleşti.
- ❑ Genel ticaret sistemine göre ihracat 2024 yılı Ocak-Ağustos döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %3,9 artarak 170 milyar 801 milyon dolar, ithalat %8,6 azalarak 225 milyar 739 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Yatırım araçlarının haftalık performansı (AA)

